

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobkyně: **A. N.**, zastoupena Mgr. Terezou Smutnou, advokátkou se sídlem Bratraců Veverkových 396, Pardubice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 15. 7. 2020, č. j. 36 Az 1/2020 - 63,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 15. 7. 2020, č. j. 36 Az 1/2020 - 63, **se ve výrocích I a II zrušuje.**
- II.** Rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 12. 2019, č. j. OAM-182/ZA-06-ZA17-PD3-2010, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- IV.** Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Tereze Smutné, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 4 114 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 2. 10. 2013, č. j. OAM-182/ZA-06-ZA14-R2-2010, udělil žalovaný žalobkyni doplňkovou ochranu podle § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“) na dobu 12 měsíců. Poukázal na to, že podle zpráv o zemi původu zintenzivnil vládní dohled nad organizacemi a aktivisty občanské společnosti, nadále se objevovala obvinění z mučení a špatného zacházení ve vazbě a že režim Alexandra Lukašenka nadále tvrdě zasahoval proti všem formám protestu. Po zhodnocení výpovědí žalobkyně (která

vyjádřila obavu z jednání policie vůči její osobě, jelikož se státní orgány zajímají o jejího manžela) a posouzení jejich motivů k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany a aktuálních informací o zemi původu dospěl žalovaný k závěru, že nebylo lze vzhledem k nastalé nepříznivé bezpečnostní situaci v Bělorusku v případě návratu žalobkyně do vlasti jednoznačně vyloučit, že by mohla být vystavena přímému a bezprostřednímu nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1, 2 písm. b) zákona o azylu.

[2] Doplnková ochrana byla žalobkyni následně opakovaně prodloužena (rozhodnutími ze dne 22. 8. 2014 a ze dne 16. 8. 2016, vždy o dalších 24 měsících), neboť v Bělorusku nedošlo k podstatné změně situace s ohledem na potíže žalobkyně. Důvody udělení doplňkové ochrany tak trvaly nadále a nenastaly okolnosti pro její odnětí.

[3] Dne 26. 7. 2018 podala žalobkyně žádost o prodloužení doplňkové ochrany podle § 53a zákona o azylu. Rozhodnutím ze dne 27. 12. 2019, č. j. OAM-182/ZA-06-ZA17-PD3-2010, žalovaný rozhodl podle § 53a odst. 4 zákona o azylu, že se žalobkyni neprodlužuje doplňková ochrana.

II.

[4] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích (dále též „krajský soud“), který ji v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Dospěl k závěru, že žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav. Jeho závěr o podstatném zlepšení bezpečnostní situace v Bělorusku a klasifikace žalobkyně jako osoby, které při návratu nehrozí žádné příkoří ze strany běloruských státních orgánů, je přezkoumatelný a podložený obsahem aktuálních zpráv o zemi původu. Bělorusko sice nelze považovat za prototyp rozvinuté demokracie, avšak nelze tvrdit, že by osobám v postavení žalobkyně hrozila při návratu do vlasti vážná újma. Určité ústrky, nepřijemnosti či příkoří musí v Bělorusku strpět víceméně „jen“ protirežimní aktivisté, obhájci lidských práv či bývalí političtí vězni. Takovou osobou žalobkyně není. Žalobkyně netvrdila ani z ničeho nevyplývá, že by byla jakkoli politicky angažována. Úvahu, že by žalobkyně mohla být po návratu do vlasti pronásledována pro určitou trestní minulost svého manžela, krajský soud vyhodnotil jako nevěrohodnou. Nedůvodná je rovněž její obava z návratu do vlasti pro její náboženské vyznání. Ze správního spisu neplynou ani žádné specifické okolnosti, pro které by nucené vycestování žalobkyně bylo nepřiměřeným zásahem do jejího rodinného a soukromého života. V podrobnostech odkazuje zdejší soud na rozsudek krajského soudu, který je stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu k dispozici na www.nssoud.cz.

III.

[5] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Vymezila se proti závěru krajského soudu a žalovaného, že v Bělorusku došlo k podstatné změně bezpečnostní situace. Poukázala na aktuální situaci po prezidentských volbách, kdy se protesty a demonstrace setkaly s krutým zásahem režimu a bylo uvězněno několik tisíc lidí, kteří se snažili pouze vyjádřit svůj nesouhlas s výsledkem voleb. K tomu odkázala na stanovisko Rady Evropské unie ze dne 11. 8. 2020. Z tohoto vývoje plyne, že v Bělorusku hrozí příkoří všem, kdo se ohradí proti vládě prezidenta Lukašenka. Závěr žalovaného o zlepšení bezpečnostní situace je tak nepřezkoumatelný. Žalovaný vycházel z malého množství zpráv, které navíc samy obsahovaly negativní informace o oblasti dodržování lidských práv. Tyto však nebyly do rozhodnutí účelově promítnuty. Informace OAMP, z níž žalovaný vycházel, se nadto týká situace v Bělorusku v roce 2015. Stěžovatelka

pokračování

položila otázku, jak je možné, že jí žalovaný prodloužil v roce 2016 doplňkovou ochranu, přestože se podle jeho aktuálního názoru bezpečnostní situace tak výrazně zlepšila s odkazem na tuto zprávu. Stěžovatelka zdůraznila, že podle rozsudku zdejšího soudu ve věci sp. zn. 7 Azs 21/2011 musí dojít ke kvalifikované změně okolností, které vedly k udělení doplňkové ochrany. To se v případě Běloruska nestalo. Z aktuálního vývoje je naopak evidentní, že se politická a bezpečnostní situace v Bělorusku rapidně zhoršila. Stěžovatelka dále namítla nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Tu spatřuje v závěru krajského soudu, že stěžovatelkou předložené podklady nejsou v rozporu se zprávami o zemi původu, ze kterých vycházel žalovaný. Krajský soud uvedené podklady chybně vyhodnotil. Neposoudil dostatečně ani její konkrétní životní situaci. Stěžovatelčin manžel je v Bělorusku předmětem zájmu státních orgánů. Stěžovatelčina matka žijící na území Běloruska musí několikrát do roka čelit nečekaným návštěvám státních orgánů, které zjišťují, kde se stěžovatelka s rodinou nachází. Pronásledování stěžovatelce hrozí také z důvodu její příslušnosti k církvi Svědků Jehovových. Chybný je také závěr krajského soudu, že stěžovatelka má na území České republiky pouze širší rodinné vazby. Dcera a vnučky stěžovatelky jsou její nejbližší rodinou, stěžovatelka je s nimi úzce spjata a je s nimi v pravidelném kontaktu. Na území České republiky si vytvořila pevné rodinné a sociální vazby. Neudělením doplňkové ochrany by došlo k nepřiměřenému zásahu do jejího rodinného a soukromého života. Stěžovatelka proto navrhla, aby zdejší soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

IV.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti označil námitky stěžovatelky za zcela neopodstatněné. Uvedl, že u stěžovatelky nebyly vůbec dány azylově relevantní důvody ve formě pronásledování z politických či náboženských důvodů. Doplňková ochrana jí byla udělena z důvodu špatných poměrů stran lidských práv v Bělorusku po restriktivní legislativní novele z roku 2012, která zpřísnila dohled nad politickými aktivisty. V nastalých nepřehledných poměrech žalovaný přistoupil k udělení a prodloužování doplňkové ochrany. Podle aktuálních zpráv však netrvají důvody k prodloužení doplňkové ochrany s ohledem na stěžovatelkou prezentované potíže. Přestože i v současnosti není situace v Bělorusku zcela uspokojivá, osobní profil stěžovatelky nebrání tomu, aby se do vlasti vrátila. Stěžovatelka rovněž v průběhu řízení o prodloužení doplňkové ochrany neuvedla žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by patřila mezi skupinu osob (aktivně vystupující disidenti), které jsou v Bělorusku vystaveny potížím se státními orgány. K otázce stěžovatelčiny víry žalovaný uvedl, že Svědkové Jehovovi jsou v Bělorusku sice nepodporovanou, ale přesto tolerovanou náboženskou skupinou, které čelí potížím toliko při registracích svých lokálních skupin. Ani aktuální informace o Bělorusku nenasvědčují tomu, že by zde mělo docházet k pronásledování nebo hrozbě vážné újmy směrem k členům této církve. Co se týče zásahu do soukromého a rodinného života, stěžovatelce nic nebrání v tom, aby svou situaci řešila dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Žalovaným obstarané informace o zemi původu jsou pak veskrze aktuální, skutkový stav byl zjištěn řádně. Žalovaný proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

V.

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým

významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[9] Stěžovatelka neuvedla nic bližšího k tomu, proč se domnívá, že je kasační stížnost přijatelná. Z jejího obsahu vyplývá, že důvod přijatelnosti stěžovatelka spatřuje především v tom, že krajský soud přejal závěr žalovaného o podstatné změně situace v Bělorusku, aniž by podklady založené ve správním spise svědčily o tom, že se jedná o změny natolik zásadní a trvalé, aby odůvodňovaly zamítnutí žádosti stěžovatelky o prodloužení doplňkové ochrany.

[10] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že se krajský soud při hodnocení bezpečnostní situace v Bělorusku dopustil pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Skutková podstata užitá žalovaným totiž nemá oporu ve spisech, což krajský soud nesprávně přehlédl. Z uvedeného důvodu vyhodnotil kasační stížnost nejen jako přijatelnou, ale i jako důvodnou.

[11] Kasační soud na tomto místě poznamenává, že o totožných otázkách rozhodoval ve věci kasační stížnosti manžela stěžovatelky pod sp. zn. 7 Azs 249/2020. S ohledem na totožnost kasačních námitek a skutkovou provázanost obou věcí dospěl Nejvyšší správní soud v nyní posuzované věci ke stejným závěrům jako v rozsudku ve věci kasační stížnosti manžela stěžovatelky ze dne 11. 2. 2021, č. j. 7 Azs 249/2020 - 29.

[12] Podle § 53a odst. 4 věty čtvrté zákona o azylu [m]inisterstvo prodlouží dobu, po kterou je udělena doplňková ochrana, v případě, že osobě požádávající doplňkové ochrany i nadále hrozí vážná újma (§ 14a) a nenastanou-li důvody pro její odejmutí (§ 17a).

[13] Základem řízení o prodloužení doplňkové ochrany je posouzení toho, zda se významně a dlouhodobě změnila okolnosti, pro které byla žadateli udělena doplňková ochrana (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2009, č. j. 1 Azs 34/2009 - 55). Ve stěžovatelčině případě shledal žalovaný nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b), spočívající v *mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání*.

[14] Správní orgán pak nese důkazní břemeno v otázce, zda nadále trvá původní důvod udělení doplňkové ochrany, nebo zda se naopak situace v domovském státě cizince stabilizovala a tato změna je natolik významná a trvalé povahy, že cizinci nehrozí reálné nebezpečí vážné újmy a odůvodňuje to zamítnutí žádosti o prodloužení doplňkové ochrany (srov. bod 22 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013 - 35).

[15] Dle Nejvyššího správního soudu však žalovaný v tomto stěžejním bodě neunesl své důkazní břemeno.

[16] Stěžovatelce byla udělena doplňková ochrana vzhledem k nastalé nepříznivé bezpečnostní situaci v Bělorusku. Dle zpráv o zemi původu, z nichž žalovaný při udělení doplňkové ochrany vycházel, se zintenzivnil vládní dohled nad organizacemi a aktivisty občanské společnosti, nadále se objevovala obvinění z mučení a špatného zacházení ve vazbě a režim tvrdě zasahoval proti všem formám protestu. U stěžovatelky, která ve svých výpovědích opakovaně vyjádřila obavy z jednání policie vůči její osobě z důvodu kriminální minulosti jejího manžela, tak nebylo možné jednoznačně vyloučit, že by mohla být v případě návratu do vlasti vystavena přímému a bezprostřednímu nebezpečí vážné újmy. Při prodloužení doplňkové ochrany v roce 2014 doplnil žalovaný správní spis o zprávu Ministerstva zahraničí USA ze dne 27. 2. 2014, podle níž ze strany příslušníků bezpečnostních orgánů docházelo k bití zadržovaných osob a demonstrantů,

pokračování

tyto osoby byly údajně během výslechů a ve vězení mučeny nebo s nimi bylo špatně zacházeno. Úřady na všech úrovních jednaly beztrestně a nepřijímaly kroky k trestnímu stíhání nebo potrestání těch činitelů ve státní správě nebo bezpečnostních silách, kteří se dopustili porušování lidských práv. Dle výroční zprávy Human Rights Watch 2016, která byla doplněna do správního spisu při posledním prodloužení doplňkové ochrany stěžovateli v roce 2016, sice prezident Lukašenko propustil z humanitárních důvodů 6 lidí z opozice, vězněných na základě politicky motivovaných důvodů, avšak celková situace lidských práv v Bělorusku se nezlepšila.

[17] V napadeném rozhodnutí o neprodloužení doplňkové ochrany žalovaný odkázal na celkem čtyři zprávy o zemi původu [(1) Informace Jamestown Foundation / Euroasia Daily Monitor ze dne 18. 1. 2018; (2) Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v roce 2018 ze dne 13. 3. 2019; (3) Informace OAMP - Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 14. 6. 2019; (4) Informace MZV ČR č. j. 113939-6/2019-LPTP, ze dne 6. 6. 2019]. Po zhodnocení jejich obsahu konstatoval, že v Bělorusku došlo v období od udělení doplňkové ochrany k podstatnému vývoji v zahraničně-politickém směřování země, dochází k postupnému sblížení se západními zeměmi, což se pozitivně projevuje právě v oblasti dodržování lidských práv. Jelikož stěžovatelce byla doplňková ochrana udělena z důvodu celkové neuspokojivé situace v oblasti dodržování lidských práv v Bělorusku, odpadly vzhledem k vývoji tamní situace okolnosti, pro které byla doplňková ochrana udělena.

[18] Nejvyšší správní soud nesdílí názor žalovaného, že by z obsahu jím shromážděných zpráv o zemi původu bylo možno usuzovat na významnou změnu poměrů v oblasti lidských práv v Bělorusku, která by odůvodňovala zamítnutí žádosti stěžovatelky o prodloužení doplňkové ochrany.

[19] Informace OAMP - Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 14. 6. 2019 v bodě 1, který se věnuje oblasti politické situace a lidských práv výslovně uvádí: „*Ačkoliv běloruské zákony zakazují prakticky mučení a jiného krutého, ponižujícího a nelidského zacházení nebo trestání, běloruské bezpečnostní složky se ke tomuto postupu uchýlovaly, např. používaly bití vyslýchaných. (...) V případech porušování lidských práv nebo mučení docházelo k potrestání pachatelů dopustivších se podobných provinění pouze sporadicky. Mučení a nelidského zacházení se dopouštěly zejména běloruská policie a tajné služby, objevovalo se též mezi branci v armádě. Mučení bylo jedním z hlavních témat bilaterálního dialogu o lidských právech s EU.*“ Dle shrnutí ve zprávě Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v roce 2018 ze dne 13. 3. 2019 se mezi problémy v dodržování lidských práv řadilo „*mučení, svévolné zatýkání a věznění, život ohrožující podmínky ve věznicích, svévolné či nezákonné zasahování do soukromí, neopodstatněné omezování svobody projevu, tisku a internetu včetně cenzury, blokování webových stránek, (...). Činitelé na všech úrovních fungovali beztrestně a nepodnikali kroky ke stíhání či potrestání úředníků ve vládě či bezpečnostních složkách, kteří se dopustili porušení lidských práv.*“ V části C pak tato zpráva upřesňuje, že „*[p]říslušníci Výboru státní bezpečnosti (KGB), pořádkové policie a dalších bezpečnostních složek však přesto své zadržené příležitostně bili, často když pracovali v utajení a v civilním oděvu. Bezpečnostní složky údajně rovněž špatně zacházely s osobami během vyšetřování. Policisté příležitostně bili osoby během zatýkání.*“ V navazující části D je dále uvedeno, že policie běžně ignoruje pravidlo o povinnosti požádat prokurátora o povolení zadržet osobu na dobu delší než 3 hodiny. Úřady smí podezřelého zadržet až na 10 dní bez vznesení formálního obvinění a následně až na 18 měsíců po vznesení obvinění, zadržení lze prodlužovat bez souhlasu soudce. Případné stížnosti ohledně zákonnosti uvěznění jsou často zastavovány a ignorovány. Podle Informace MZV ČR č. j. 113939-6/2019-LPTP, ze dne 6. 6. 2019 lze zobecnit, že pokud byla určitá osoba před opuštěním země v hledáčku milice (obdoba naší policie), budou se o ni tyto instituce zajímat i po jejím návratu do země po delším pobytu v zahraničí.

[20] Při porovnání obsahu zpráv o zemi původu, z nichž žalovaný vycházel při udělení doplňkové ochrany stěžovatelce a výše citovaných aktuálních zpráv lze konstatovat, že závěry žalovaného o podstatném zlepšení bezpečnostních poměrů jsou v rozporu se správním spisem a rovněž jsou částečně nepřezkoumatelné. Nejvyšší správní soud žádné zásadní změny v oblasti lidských práv z obsahu správního spisu nerozpoznal. Z informací shromážděných ve správním spisu a shrnutých výše naopak vyplývá, že situace v Bělorusku se nijak zásadně nezměnila. Nejvyššímu správnímu soudu tak není jasné, na jakých skutkových a právních závěrech stojí závěr žalovaného o neexistenci vážné újmy. Skutečnost, že stěžovatelka není představitelkou opozice a ani nebyla pronásledována za uplatňování politických práv, je v tomto ohledu nerozhodná, jelikož tomu tak bylo i v době udělení doplňkové ochrany (a jejího předchozího prodlužování). Tehdy přitom žalovaný na stěžovatelku evidentně nahlížel jako na osobu, které může hrozit nebezpečí z důvodu, že o jejího manžela běloruské státní orgány projevovaly zvýšený zájem, byť tomu nebylo pro zastávání politických názorů či uplatňování občanských práv. Dle tvrzení stěžovatelky vyvíjely KGB a policie tlak na to, aby s nimi manžel stěžovatelky spolupracoval, opakovaně jej bezdůvodně vyhledávaly, zatýkaly a obviňovaly z trestných činů, které nespáchal, vyhrožovaly mu a při zatčeních byl rovněž bit. I s ohledem na tuto tvrzenou existenci intenzivního dohledu policie pak žalovaný dovodil, že u stěžovatelky nelze v případě návratu do vlasti jednoznačně vyloučit, že by mohla být vystavena přímému a bezprostřednímu nebezpečí vážné újmy. Z aktuálních zpráv o zemi původu, které jsou součástí správního spisu, přitom nevyplývá, že by se porušování lidských práv ze strany bezpečnostních složek omezovalo „jen“ na politické a občanské aktivisty či představitele opozice, tj. že by se stěžovatelka stala s ohledem na svůj profil nezájmovou osobou, které již obdobné zacházení nehrozí. Tento závěr žalovaného tedy nemá oporu ve správním spise. Bude proto na žalovaném, aby se těmito skutečnostmi zabýval a opětovně je právně vyhodnotil.

[21] Pro úplnost nutno dodat, že pro nyní projednávanou věc nejsou přílehlavé závěry usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2020, č. j. 10 Azs 20/2020 - 40, na něž odkazoval krajský soud. V uvedené věci žadatel dovozoval hrozbu vážné újmy z toho, že mu byla v ČR udělena doplňková ochrana, nikoliv proto, že byl v minulosti vystaven intenzivnímu dohledu běloruské policie. Ve věci posuzované desátým senátem žalovaný rovněž vyvrátil, že by daného žadatele běloruské státní orgány považovaly za spolupracovníka politické opozice, jakož i tvrzení o jeho politické aktivitě. Není zde tedy dána podobnost s věcí nyní projednávanou.

[22] V řízení ve věci prodloužení doplňkové ochrany musí správní orgán doložit, že skutkové okolnosti, které jej dříve vedly k udělení doplňkové ochrany, již nyní nejsou dány. Na přesnou povahu potíží, které hrozily stěžovatelce při návratu do vlasti, lze usuzovat pouze z obsahu správního spisu. Soud tedy nehodnotí, jestli je současná situace v Bělorusku obecně mírnější než byla ta předchozí. Zkoumá, jaké argumenty vedly správní orgán k udělení doplňkové ochrany a zda tyto argumenty byly aktuálními zprávami o zemi původu vyvráceny. Byla-li stěžovatelce udělena doplňková ochrana – slovy žalovaného – z důvodu celkové neuspokojivé situace v oblasti dodržování lidských práv, musí se soud nyní ptát, jestli je nyní v této souvislosti už vše v pořádku. Nemůže tak obstát argument, podle něž stěžovatelka není zájmovou osobou z hlediska uplatňování politických či občanských práv: stejně tak totiž stěžovatelka nebyla takovou osobou v době udělení mezinárodní ochrany, přesto však žalovaný dovodil, že by se mohla stát předmětem nevídaného zájmu státních orgánů. A aktuální zprávy o zemi původu existenci takového nevídaného zájmu (který by mohl vyústit v přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy) nijak nevylučují, naopak o něm nadále svědčí. V podrobnostech odkazuje soud na rozsudek ve věci sp. zn. 7 Azs 249/2020.

[23] Nejvyšší správní soud naopak neshledal důvodnou námitku stěžovatelky, že se krajský soud nesprávně vypořádal s otázkou hrozící vážné újmy z důvodu příslušnosti stěžovatelky

pokračování

k církvi Svědků Jehovových. Závěry krajského soudu plně odpovídají zjištěnému skutkovému stavu. Již v původním rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany ze dne 2. 10. 2013 žalovaný uvedl, že z informace Ministerstva zahraničních věcí vztahující se k danému období vyplynulo, že za pouhé členství v uvedené náboženské organizaci a činnost v ní žádný postih nehrozí. Stěžovatelka nadto sama potvrdila, že v místě jejího bydliště v Bělorusku její souvěrci oficiálně působí. Žalovaný na podkladě shora uvedeného učinil na s. 5 napadeného rozhodnutí závěr, že Svědkové Jehovovi nejsou sice v Bělorusku podporovanou náboženskou organizací, státní orgány však jejich činnost tolerují. Obtíže mají toliko s registracemi svých lokálních skupin. Nic však nenasvědčuje tomu, že by řadoví členové, jako je stěžovatelka, byli jakýmkoli způsobem pronásledováni či jim s ohledem na jejich víru hrozila vážná újma. Ani z přiložených internetových článků nikterak nevyplývá hrozba pronásledování či postihu takovýchto osob po návratu do vlasti. Navíc oba články jsou již staršího data (2002, 2013). Závěr krajského soudu, že stěžovatelce s ohledem na její vyznání nehrozí nebezpečí ve smyslu § 14a zákona o azylu, má plnou oporu ve spisovém materiálu, a nelze mu nic vytknout.

[24] Co se týče namítaného zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatelky jakožto důvodu pro udělení doplňkové ochrany, touto otázkou se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval. Dlouhodobě vychází z premisy, že rodinné poměry žadatele o mezinárodní ochranu mohou být důvodem pro udělení některého z pobytových oprávnění podle zákona o pobytu cizinců, mimo zcela výjimečné případy však nepostačují pro udělení doplňkové ochrany (viz rozsudek ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69). Rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany naopak zpravidla nemůže být samo o sobě v rozporu se základním právem cizince na respektování jeho soukromého a rodinného života, i když by realizace takového práva předpokládala jeho pobyt na území České republiky (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2009, č. j. 2 Azs 66/2008 - 52, či ze dne 29. 3. 2018, č. j. 2 Azs 21/2018 - 59). Doplňková ochrana podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu je pak vyhrazena pouze pro zcela mimořádné případy, kdy by samotné vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, ze dne 21. 3. 2018, č. j. 6 Azs 6/2018 - 33, ze dne 26. 3. 2020, č. j. 6 Azs 258/2019 - 31, č. 4030/2020 Sb. NSS, ze dne 21. 10. 2020, č. j. 6 Azs 184/2020 - 48, či ze dne 8. 6. 2011, č. j. 2 Azs 8/2011 - 55, a usnesení ze dne 30. 8. 2016, č. j. 4 Azs 142/2016 - 41, ze dne 18. 5. 2017, č. j. 9 Azs 13/2017 - 32, či ze dne 8. 11. 2018, č. j. 5 Azs 201/2017 - 37, ze dne 19. 2. 2020, č. j. 9 Azs 354/2019 - 40). Stran hrozícího porušení práva na soukromý a rodinný život Nejvyšší správní soud takový závěr výjimečně učinil v případech cizince, jehož manželka i malá dcera (obě české občanky) byly prakticky odkázány na jeho péči (rozsudek ze dne 11. 3. 2015, č. j. 3 Azs 256/2014 - 27). Jak ovšem správně konstatoval krajský soud, o takový výjimečný případ se nyní nejedná. Příbuzní, vůči kterým by mělo dle stěžovatelky dojít k zásahu do rodinného života, nejsou na stěžovatelce nijak závislí. Vyjádření krajského soudu, že se jedná o vztahy širší rodiny, je nutno rozumět tak, že se jedná o vztah stěžovatelky a jejího již dospělého dítěte, které na ní není závislé. Závěry krajského soudu plně korespondují výše uvedené judikatuře zdejšího soudu, od níž není důvod se odchýlit.

[25] Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou, neboť závěr žalovaného o podstatné změně situace v Bělorusku nemá oporu ve spisech. Proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadený rozsudek krajského soudu, a to ve výrocích I a II. Nezrušil pouze výrok III, neboť jím byla ustanovené zástupkyni přiznána odměna za zastupování v řízení o žalobě. Jelikož již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí žalovaného, přistoupil Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rovněž ke zrušení tohoto rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v tomto rozsudku [§ 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.].

[26] Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a zároveň zrušil i rozhodnutí žalovaného, rozhodl také o náhradě nákladů řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. (ve spojení s § 120 s. ř. s.), podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka měla ve věci úspěch, náleží jí proto náhrada důvodně vynaložených nákladů řízení. Ze spisu krajského soudu ani Nejvyššího správního soudu ovšem nevyplývá, že by jí v řízení o kasační stížnosti či v řízení před krajským soudem jakékoliv důvodně vynaložené náklady vznikly. Stěžovatelka neměla náklady se zaplacením soudního poplatku, neboť cizinci jsou v řízení ve věcech mezinárodní ochrany osvobozeni od placení soudního poplatku podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Neměla ani náklady spojené s právním zastoupením, neboť v řízení před krajským soudem byl stěžovatelce ustanoven advokát podle § 35 odst. 10 s. ř. s. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Stěžovatelce tak žádnou náhradu nákladů řízení před krajským soudem ani před Nejvyšším správním soudem nelze přiznat. Žalovaný na náhradu nákladů řízení jako neúspěšný účastník nemá právo. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[27] Zástupkyní stěžovatelky byla usnesením krajského soudu ze dne 10. 2. 2020 ustanovena Mgr. Tereza Smutná, advokátka, jejíž odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí stát. Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby, kterým je sepsání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Za provedení úkon právní služby náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], která se zvyšuje o paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Advokátka je plátcem daně z přidané hodnoty, odměna je proto dále zvýšena o částku odpovídající této dani, která činí 714 Kč. Celkem tedy odměna ustanovené advokátky činí 4 114 Kč. Tato částka jí bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. dubna 2021

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu